

NCad-18-05-08

Auteur:
Leane van Weereld

VERSLAG

Zevenendertigste bijeenkomst Nationaal Comité advies dierproevenbeleid
d.d. 18-05-2018

Opening en vaststelling agenda

Zes leden zijn aanwezig, een lid is niet beschikbaar. Tevens zijn de waarnemend algemeen secretaris en drie medewerkers van het ondersteunend bureau aanwezig.

Presentatie met betrekking tot het online Clinical Trials Register

Prof. Chamuleau geeft op uitnodiging van het NCad samen met PhD mevrouw Van der Naald een toelichting op het online Pre-Clinical Trials Register.

Mevrouw Van der Naald laat zien hoe hun onderzoeksgroep heeft aangetoond dat door meerdere oorzaken de waarde van preklinische studies binnen het cardiovasculair onderzoek (op basis van dierproeven) laag te noemen is. Dit zou te wijten zijn aan de beperkte voorspellende waarde van dierproeven, bias in de selectie, uitvoering, wijze van detecteren en publiceren daarvan. Randomisatie en blinderen vinden niet altijd plaats (dan wel worden niet gerapporteerd) en er wordt selectief gepubliceerd waarbij negatieve of onverwachte resultaten niet worden gedeeld.

Los van de intrinsieke beperkingen van diergebruik, heeft de bias een sterk negatief effect op de reproduceerbaarheid van deze studies. Hierdoor kan kennis onvoldoende worden benut in volgend (preklinisch én klinisch) onderzoek. Het is derhalve noodzakelijk dat meer bewustzijn wordt gecreëerd voor onderwerpen zoals blinderen, randomiseren, berekening van groepsgrootte en de beperkingen van diergebruik. Vergroten van transparantie van uitgevoerde studies zou de publicatie bias kunnen verminderen. Daartoe is een internationaal register voor preklinische studieprotocollen opgericht; 'preclinicaltrials.eu' om data te kunnen delen en op deze wijze bias te verminderen.

Prof. Chamuleau vraagt aandacht voor deze website zodat meer onderzoekers gebruik maken van deze preregistratie. Doel van de website is onderzoekers aan te sporen hun preklinische onderzoek data te registreren en daarnaast gebruik te maken van de aldaar geregistreerde data bij het opzetten van hun toekomstig onderzoek. Hij doet ook een beroep op het NCad om mee te denken over mogelijkheden om de bekendheid en het gebruik van deze website door onderzoekers te vergroten. Het NCad biedt aan hem in contact te brengen met enkele relevante nationale en internationale organisaties.

Mededelingen

Datum
Mei 2018

Verwelkoming Elmar Theune

De voorzitter heet Elmar welkom waarna zij zichzelf kort introduceert. Elmar bekleedt sinds mei de functie senior adviseur bij het ondersteunend bureau.

Opvolging van de algemeen secretaris

De waarnemend algemeen secretaris geeft de actuele stand van zaken weer met betrekking tot de opvolging van de algemeen secretaris. De laatste procedurele horde zal wellicht spoedig worden genomen.

Werkzaamheden en bijeenkomsten die mogelijk kunnen raken aan de werkzaamheden binnen het NCad

Coenraad deelt mede dat hij in India een bijeenkomst heeft bijgewoond over vaccins in relatie tot het proefdiergebruik. In derde wereldlanden bestaan grote problemen om dierproeven uit te voeren en derhalve is er in deze landen een grote behoefte aan alternatieven voor dierproeven in het wettelijk verplichte vrijgifte-onderzoek van vaccins.

Jan-Bas heeft bij een door de Belgische proefdierkundige vereniging georganiseerde bijeenkomst de openingsspeech gehouden over de transitie naar proefdiervrij innovatie. Het gezelschap bestond uit ongeveer 300 personen. De uitleg van het advies werd op prijs gesteld.

Twee leden van het NCad (Herman en Wim) hebben recent gesproken met enkele afgevaardigden van de Raad voor Dierenaangelegenheden (RDA) over een door de RDA uit te brengen advies over dierproeven in het kader van de intensieve veehouderij.

Besproken is dat dierproeven in dit kader belangrijk kunnen zijn om dierenwelzijn te verbeteren, maar dat een focus momenteel niet past binnen het overheidsbeleid voor een duurzame toekomst van de veehouderijsector. Het gesprek vond plaats op hetzelfde moment dat het rapport van de Commissie Grondgebondenheid over een toekomstbestendige melkveehouderij uitkwam.

Stand van zaken TPI

De voorzitter geeft een toelichting op de laatst bijgewoonde kerngroep. Daarin werd medegedeeld dat ook andere ministeries het gedachtengoed van TPI omarmen. Wel willen zij dat op hun eigen wijze vorm gaan geven en financieren. De ambitie van het ministerie van LNV om in 2025 internationaal koploper te zijn op het gebied van proefdiervrije innovaties is aangepast in de ambitie om als Nederland voorloper te zijn. Ook heeft de kerngroep besloten het jaartal 2025 minder strikt te definiëren, maar zonder de indruk te wekken dat de ambitie verwatert. De NCad-leden willen hier in de volgende vergadering over doorpraten, na lezing van de relevante stukken.

Vervolg internationale bijeenkomst met NC's op 12 april

De voorzitter geeft aan dat vanuit Polen één van de actiepunten inzake de verhouding tussen IvD's, CCD en NC's in beeld te brengen, voortvarend wordt

opgepakt. Het ondersteunend bureau stelt terms of reference voor om eenduidigheid te creëren omtrent de gebruikte terminologie en geeft samen met het Poolse en Nederlandse NC verdere invulling aan het actiepunt. Het ondersteunend bureau heeft ook de overige actiepunten naar aanleiding van de NC meeting opgepakt.

Datum
Mei 2018

Startnotitie cumulatief ongerief

Het verantwoordelijke NCad lid geeft een toelichting over de stand van zaken. Cumulatief ongerief is een breed begrip waarover al veel is gepubliceerd. Derhalve zijn gesprekken met de CCD, DEC en IVD's noodzakelijk om een afbakening van de adviesvraag en een werkvorm te kunnen vaststellen. Half juni zullen enkele gesprekken plaatsvinden waarna door het ondersteunend bureau een plan van aanpak zal worden opgesteld. Het document dat daaruit voortvloeit wordt een ongevraagd advies.

Stand van zaken omtrent foetaal kalfserum

Het verantwoordelijke NCad lid geeft een toelichting over de stand van zaken. Er is contact gelegd met de RDA om het onderwerp samen op te pakken. Een aantal onderwerpen dat de RDA belicht wil zien zijn: dierenwelzijn, kunstvlees en in-vitro kweken zonder kalfserum. Op 1 juni aanstaande vindt een symposium plaats in Eindhoven over foetaal kalfserum waaraan een medewerker van het Ondersteunend Bureau zal deelnemen.

Startnotitie Vissen als proefdieren

Het verantwoordelijke NCad lid geeft aan dat FELASA drie werkgroepen over het welzijn van vissen heeft gevormd, die belast zijn met respectievelijk zebravissen en larven, huisvesting en gezondheid van zebravissen, en dodingsmethoden bij vissen. De vraag ligt voor op welk aspect van de problematiek een advies van het NCad toegevoegde waarde kan hebben. De twee verantwoordelijke NCad leden zullen hierover het NCad in een volgende vergadering adviseren.

CoP Synthesis of Evidence

De twee verantwoordelijke NCad leden geven een toelichting over het voorliggende document. Vanuit het NCad wordt aangegeven dat het onderscheid tussen de verschillende vormen van een synthesis of evidence duidelijker kunnen worden omschreven. Tevens dient verwezen te worden naar de zienswijze die het NCad op dat gebied al heeft uitgebracht. Er worden door de NCad leden nog enkele aanvullingen gegeven waaronder het toevoegen van twee sprekende voorbeelden ter verduidelijking van hetgeen in de CoP is omschreven. Deze voorbeelden worden door het Ondersteunend Bureau verwerkt in de CoP waarna het met de verantwoordelijke NCad leden wordt afgestemd.

Jaarverslag 2017

Op grond van de inbreng uit de vorige vergadering is het jaarverslag verder vorm gegeven. Een aantal NCad leden zou niet alleen de ondernomen acties, maar ook de effecten van deze acties willen terugzien in het jaarverslag. Aanvullende suggesties zullen door de NCad leden aan het ondersteunend bureau worden opgestuurd, waarna het in aangepaste vorm in de volgende vergadering kan worden goedgekeurd.

Actielijst

n.a.v.

Dataopslag: op 17 april heeft een klankbordgroep hierover plaatsgevonden waar de tweede fase van het traject door het RIVM werd gepresenteerd. Vanuit het NCad bestaat de behoefte aan een verdere concretisering.

Dieren in voorraad gedood: het advies is in een afrondende fase, waarbij de nodige voorbereidingen worden getroffen om het advies te laten drukken.

Kennis delen met IvD: er heeft overleg plaatsgevonden met het IvD-Platform. De samenwerking met het IvD-Platform loopt voorspoedig. Zowel tijdens de Biotechnische Dagen als bij de IvD-dag zal het NCad komend najaar middels een presentatie een bijdrage leveren. Daarnaast zal tijdens een aparte IvD-dag het onderwerp 'effecten van solitaire huisvesting bij mannelijke muizen' aan de orde komen. Daarbij zal ook de CCD worden uitgenodigd.

Internationaal: de voorzitter en een NCad lid zullen contact opnemen met de verantwoordelijke persoon bij de Europese Commissie omtrent dierproeven om haar op de hoogte te stellen van de plannen van het NCad en te bespreken op welke wijze we elkaar hierbij kunnen versterken.

Verslag vorige bijeenkomst

Het verslag wordt met een enkele aanpassing goedgekeurd en vastgesteld.

W.v.v.t.k.

Wim en Coenraad geven aan de volgende vergadering verhinderd te zijn.

Marjolein vraagt wie van de NCad leden het NCad zal vertegenwoordigen tijdens het congres in Linz dat jaarlijks door EUSAAT wordt georganiseerd op het gebied van 3V-alternatieven. De voorzitter meldt dat hij gevraagd is de openingslezing te geven. Het ondersteunend bureau zal namens het NCad een aantal abstracts indienen.